

PRESSEMEDDELELSE

8. juli 2025

Nyt fra Qimmeq Projektet

Forskning er ofte tidskrævende. Udforskningen af Qimmeqs historie, kultur og egenskaber er ingen undtagelse.

Morten Meldgaard fra Ilisimatusarfik fortæller:

”Vi startede Qimmeq Projektet for 9 år siden. De første resultater førte til nye spørgsmål som vi så har arbejdet videre med. Nu udkommer i et af verdens største tidsskrifter SCIENCE de seneste resultater med nyt om Qimmeqs indvandring til Grønland, om Qimmeqs genetisk forskellige varianter i Nord-, Vest- og Østgrønland og om den uddøde Nordøstgrønlandske slædehund som måske endda kom til Grønland før nogen anden”.

Den uddøde nordøstgrønlandske qimmeq

Gennem 700 år fandtes der i Nordøstgrønland en særlig slædehundebestand. Den indvandrede sammen med Inuit fra Canada nord om Grønland. Denne hund var sin egen type, isoleret fra alle andre Qimmit og nu er den væk sammen med den fangerbefolkning, der frem til ca.1850 beboede dette enorme højarktiske landområde.

Det viser ny forskning udført af Qimmeq Projektets forskere fra Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet) og Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu (Grønlands Nationalmuseum) i samarbejde med Københavns Universitet og National Institutes of Health. De friske resultater udkommer netop nu i verdens mest ansete tidsskrift “Science”.

Resultaterne viser også at de forskellige hundebestande i *Kitaa*, *Tunu*, og *Avanersuaq* gennem flere hundrede år har været tilstrækkeligt isolerede fra hinanden til at de hver især har udviklet et genetisk særpræg. Geografisk passer det meget godt med vore dages udbredelse af sprogene *Kalaallisut*, *Tunumiit oraasiat* og *Inuktun*. Det er interessant at slædehundene i de tre områder i dag har bevaret deres genetiske særpræg, som mange jo også kan genkende i hundenes udseende og egenskaber. Det giver også anledning til at overveje, hvordan man ønsker at bevare de tre hundetyper.

Hovedkraften bag artiklen, der udkommer i Science, er Qimmeq Projektets Tatiana Feuerborn, der bl.a. fortæller:

”For tusind år siden - omkring år 1000 – havde de første Inuit i Canada og Nordgrønland stamhunden til de nu uddøde nordøstgrønlandske Qimmit og til vores nulevende Vest- og Sydøstgrønlandske Qimmit. Herfra kom de til Nordøstgrønland og nogle århundreder senere – i 1200-tallet - til Vestgrønland. Faktisk viser de Nordøstgrønlandske Qimmit at de og deres mennesker ankom tidligere til Grønland end hidtil antaget”.

De arktiske slædehundes oprindelse

Arktiske hunderacer som Sibirisk Husky, Alaska Malamute, Samoyed, Canadisk Inuit Hund, og Qimmeq (vores grønlandske slædehund) stammer alle sammen fra en fælles sibirisk stamform, der var tilpasset det arktiske miljø i Sibirien allerede for måske 9000 år siden. Vi ved også, at Qimmeq’s umiddelbare stamform eksisterede allerede for knap 4000 år siden i Alaska. På en gammel boplads i Alaska er der således fundet en 3.700 år gammel Qimmeq med et meget nært genetisk slægtskab til vores Qimmit. Vi har således fået underbygget vores antagelse om at Qimmeq er verdens ældste hunderace (Guinness Book of Records).

Hunden stammer fra ulven og de to kan stadig krydses og få frugtbart afkom, men det er ikke alle hunderacer der siden hen er krydset tilbage med ulve. Vi kan på genetikken se at de arktiske hunderacer er hyppigere tilbagekrydset med ulve og derfor har mere ulv i deres gener end hunderacer fra Europa og Afrika.

Manumina Lund Jensen forklarer: *”Vidensbærere fra Avanersuaq fortæller om lejlighedsvis krydsning af hundetæver med polarulve. Under isbjørne- og moskusjagter på Ellesmere Island (Umingmak Nunaa) blev hundetæven, der var i løbetid, tøjret på ulvenes territorium med mad til cirka en uge. Kom der en hanulv forbi kunne det resultere i parring og hvalpe”.*

Vi har endnu ikke fundet genetiske spor af ulve i de grønlandske slædehunde, selvom vi altså ved at ulv og hund i nyere tid har været krydset med hinanden. En forklaring kan være, at de qimmit der har blandet sig med ulve har fået hvalpe der ikke har været gode nok som slædehunde og derfor ikke levet længe nok til at få afkom i større omfang. En anden kan være at vi endnu ikke har taget prøver fra tilstrækkeligt mange hunde.

Spørgsmålet om indavl og opblanding

Selvom de 15.000 grønlandske slædehunde stammer fra en ret lille antal hunde der indvandrede for godt 700 år siden er deres genetiske sundhed i dag generelt fin. Der er dog eksempler både historisk og fra nutiden på begyndende indavl som følge af nedgang i hundebestanden. Misfangst med manglende hundefoder og epidemier blandt hundene er nogle af de vigtigste årsager. Det er i den forbindelse tankevækkende, at den nu uddøde slædehundebestand i Nordøstgrønland havde en højere grad af indavl end det var tilfældet blandt hundene i før-kolonitidens *Kitaa* og *Tunu*. Det har utvivlsomt været et udfordrende liv i den højarktiske natur.

Ilisimatusarfik Grønlands Universitet **University of Greenland**

Manutooq 1 | 3905 Nuussuaq | P.O. box 1061 | 3900 Nuuk
www.uni.gl | mail@uni.gl | phone +299 38 56 00

Der er meget få genetiske spor af europæiske hunderacer i de grønlandske slædehunde, hvilket måske kan forekomme mærkeligt når man tænker på at det har været europæiske hunde i Vestgrønland de sidste ca. 400 år. En forklaring kan, som for ulveblandingerne, være at de qimmit der har blandet sig med europæiske hunde ikke har fået hvalpe der er gode nok som slædehunde og derfor ikke har overlevet længe nok til at få afkom i større omfang. Men under alle omstændigheder har vores lovgivning og en stor lokal opmærksomhed på at beskytte den unikke hunderace altså båret frugt.

Grønlandske labradorhunde

Under arbejdet med Qimmeq tog vi også prøver fra gamle skinddragter udenfor slædehundedistrikterne. En kort- og sorthåret prøve fra en dragt fra Nuuk dateret til 1882 og en prøve taget i 1958 fra "den sidste labradorhund" i Maniitsoq, viste sig begge at være fra labradorhunde. Det passer meget godt med der flere steder langs kysten holdtes labradorhunde bl.a. fordi deres pels var meget velegnet og smuk til brug i nationaldragten. Vi ved ikke om labradorhundene stammer tilbage fra hvalfangertiden eller om de først blev indført med senere kolonister.

Qimmeq forskningens anvendelse

"Man kan ikke undgå at blive fascineret af qimmeq's tusind årige tætte tilknytning til vort folk" fortæller Anders Johannes Hansen fra Qimmeq Projektet. "Vi har bl.a. undersøgt hvordan Qimmeqs gener har ændret sig gennem århundreder og vi har identificeret forskellige mønstre i genernes variation i de forskellige Qimmit bestande. Mønstrene afspejler bl.a. perioder med sult og epidemier, hvor der skete en nedgang lokalt i antallet af Qimmit."

Anders er optaget af at forskningsresultaterne kan anvendes til glæde for slædehunden og dens ejere. F.eks. hvordan man kan forhindre indavl i den mere fåtallige Tunu Qimmeq: *"Den halvering i hundebestanden vi har oplevet gennem de seneste årtier ser heldigvis ikke ud til at give indavlsproblemer, men det er klogt at være opmærksom og tage forholdsregler, hvis det bliver nødvendigt"* siger Anders Johannes Hansen.

Artiklens title mv:

Feuerborn et al. (2025) 'Origins and diversity of Greenland's Qimmit revealed with genomes of ancient and modern sled dogs. *Science*

Kontakter:

Tatiana R. Feuerborn, Ph.D. (xfeuerborn@palaeome.org)
 Professor Anders J. Hansen (ajhansen@sund.ku.dk)
 Manumina Lund Jensen, phd studerende (maln@uni.gl)
 Morten Meldgaard, professor (mome@uni.gl)

Links:

<https://en.nka.gl/heritage/dogs/research-and-preservation-ongoing-projects/>
<https://da.uni.gl/forskning/qimmeq-en-jagt-paa-slaedehundens-sjael/>

Ilisimatusarfik Grønlands Universitet **University of Greenland**

Manutooq 1 | 3905 Nuussuaq | P.O. box 1061 | 3900 Nuuk
www.uni.gl | mail@uni.gl | phone +299 38 56 00

